

UJ

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Keret Hál
für

Sächsische S

Hitközségi választás előtt

Ha csak a kolozsvári ortodox hitközség elszigetelt belső ügye lenne, kétszer is meggondolnánk, hogy itt és ezen a helyen foglalkozzunk vele, mikor a zsidóság nagy sorskérdései követelik minden figyelmünket és energiánkat. Nem mintha a hitközségek belső ügyeit másodrangú kérdések tekintenénk, tulajgyunk már a sekélyes kehilla-politizálás és felismerjük a kimeríthetetlen értéket, amelyet a hitközség régi tradíciókra néző szervezete nemzeti életünkért folytatott küzdelmünkben képvisel. A hitközségek ügye odakerült legfontosabb nemzeti problémáink közé. Mégis meggondolnánk, hogy itt és ezen a helyen foglalkozzunk vele, ha csak a kolozsvári ortodox hitközség egyedülálló esete lenne. De ami Kolozsváron történt, nem véletlenül felbukkanó jelenség, hanem típus, tipikus példája az elhibázott és alapvető lényegében félreértett hitközségi politikának, amelyet sajnos gyakran olyanok is követnek, minden bizonnyal jóhiszeműen, akik cionistáknak vallják magukat. Megkülönböztetett figyelemmel kell foglalkoznunk ezzel a kérdéssel, hogy mindenki megismerje ennek a gyökerében elhibázott, következtelen hitközségi politikának gyászos következményeit.

Nem új megállapítás, a kolozsvári ortodox hitközség hónapok óta súlyos válsággal küzd. A januári képviselőtestületi választások után a hitközségben szakadás történt. Egy csoport körülbelül nyolcvan, magát szefárdnak nevező tag kilépett a hitközségből és ügyes kijárással engedélyt szerzett a kormánytól új hitközség alakítására. A szakadás okait különbözőképpen kommentálták. Legmélyebben az a célzatosan lanszozott nézet terjedt el a köztudatban, hogy a kiválás azért történt, mert az ortodox hitközség vezetőségében a cionisták kerültek többségbe, akik olyan irányt akartak diktálni, amelyet a disszidens nem-cionisták nem tartottak összeegyeztethetőnek az ortodox elvekkel. Nem céluk most, hogy kiutassuk és napfényre hozzuk az igazi rugókat, amelyek a szakadást előidézték. Sok hit és világnézeti ellentét és még több személyes momentum apró szálasokaja fonódott itt vastag sodorrá, amíg annyira erős dőtt, hogy leszakithasson egy darabot a kolozsvári nagy-hitközség evziedes egységéből. Fájdalmas tény ez, súlyos hibák és mulasztások következménye, de a dolgok ismerője tudja, hogy nem mai mulasztások. A személyi és felfogásbeli ellentétek, amelyek most a szakadásban robbantak ki, igen régi keletűek és a leválás folyamata már évekkal ezelőtt megindult. Semi köze ehhez a cionizmusnak és lelkiismeretlen üres jelszó az, hogy a cionisták az ortodoxizmussal összeegyeztethetetlen irányt akartak diktálni a hitközségben. Ez nem is lehetséges, mert a cionizmus elvei egyetlen ponton sem ütköznek össze az ortodoxia elveivel, sőt a pozitív, mély zsidóság szempontjából harmónikusan kiegészítik egymást.

A szakadás megtörtént, még pedig olyan időben és az a lényeg tekintetében tisztán véletlen, amikor a hitközség élein egy nemzeti programmal megválasztott vezetőség állott. Kétségtelen, hogy a vezetőségnek elsősorú kötelessége volt mindent elkövetni a hitközség békejének helyreállítása érdekében. Am minden kísérlet haszontalan és meddő volt s ne kutatjuk az okokat, miért, lehetetlen rá nem jönnünk, hogy a hitközség politikáját az utóbbi időben az ösztönesség hiánya jellemezte, ami

legkevésbé sem volt alkalmas metódus arra, hogy az ellentábor bizalmatlanságát eloszlassa. A vezetőség vad buzgalommal védekezett a szakadás gondolata ellen, de ebben a küzdelemben teljesen félreismerve azokat a reális lehetőségeket, amelyekkel a békét minden valószínűség szerint már régen meg lehetett volna teremteni, a zsidó nemzeti irány megtagadásával gondolta a hitközség egységét helyreállítani. Ezért volt haszontalan minden kísérlet. A szakadás igazi, mély oka nem a nemzeti irány bevezetésében rejlett. A nemzeti irányzat nem is juthatott győzelemre a hitközségben, mert a vezetőség nemcsak, hogy nem teljesítette azt a kötelességet, hogy a nemzeti gondolatot a hitközségi élet minden megnyilatkozásában határozottá tegye, ellenkezőleg, minden erejével igyekezett elhomályosítani azt, mert ezáltal remélte leküzdeni a válságot. Ez a terdes felfogás abban a lehetetlen axiómában érte el csúcspontját, melyet a lemondott hitközségi elnök nem egyszer hangoztatott, hogy ő cionista ugyan, de csak addig cionista, míg a hitközségi székhez küszöbét át nem lépi. Attól a perctől kezdve, csak hitközségi tag. Ez a paradoxon megteveszthetetlenül egy-eket, de aki szívdán áll az elv mellett, nyomban érezte ennek a kiszólásnak álokozódását és alacsony erkölcsi értékét. Aki cionista, az a zsidó élet minden megnyilatkozásában igyekezni nemzeti tartalmat bevinni, de leginkább a hitközségbe, ahol a multban és ma is leginkább élhet ki magát a zsidóság alkotó szelleme. Aki azonban koncessziókra hajlandó és nemzeti törekvéseinket alkuba bocsátja, az nem cionista, vagy enyhén mondva nem tudatos cionista.

A kolozsvári ortodox hitközség most lemondott vezetőségének ez az eléggé el nem ítéhető politikája legsúlyosabban éreztette hatását abban a viszonyban, amelyben a hitközség a Tarbut iskolaegyesülettel, illetőleg ennek kolozsvári középiskoláival állott. Nemcsak hogy a középiskolák részére jogosan kijáro támogatást a minimumra redukálták, de ezt a mini-

mális támogatást sem a Tarbutnak, mint zsidó nemzeti intézménynek adták, hanem tandj-segély címén a középiskolákba járó szegénysorsu ortodox szülők gyermekei részére. Az ortodox hitközség cserben hagyta gyönyörű iskoláinkat, amelyek az ő égíse alatt, az ő elveinek legprecízebb tiszteletbentartásával létesültek. Hiu, kétes értékű erőlködésében a vezetőség kockára tette iskoláink, a jövő zsidó generáció sorsát. De még ez a példátlanul álló elvadás sem használt, sőt végeredményben odavezetett, hogy má már ugyyszólván lehetetlen arra gondolni, hogy a disszidens csoport visszatérjen az ortodox hitközségbe. A vezetőség végre belátta erőlködésének niabavalóságát és lemondott. Vasárnap fogja megválasztani a képviselőtestület az új előjáróságot.

A képviselőtestület nemzeti programmal megválasztott tagjainak le kell vonniok ennek az elhibázott politikának tanulságait. Legyen vége a habozó, januáron hitközségi diplomácianak. Olyan vezetőség kell a hitközség élére, amely nyíltan vállalja minden parancsát annak a programnak, melynek jegyében a mai képviselőtestület többségét megválasztották. A nemzeti irány nem jeleníti azt, hogy a hitközség a cionista szervezettel függő helyzetbe kerüljön és megkevesébe, hogy a hitközség vallási szellemében és intézményeiben a tradícióktól bármily tekintetben eltávolodjék. De az mindenesetre jeleníti, hogy a hitközség tekintse elsősorú feladatának, hogy minél erősebben belekapcsolódjék a nagy szerű ne az új regenerációba és minden olyan intézményt, amely ennek szolgálatában áll, de elsősorban jövő életünk zálogát, az iskolát, miódssá erejével, sőt erején felül is támogassa. A tapasztalat keserű iskola, a kolozsvári hitközség kijárta ezt az iskolát. Biztosra vesszük, hogy vasárnapi választáson olyan férfiakat állítanak a hitközség élére, akiknek személye garancia, hogy a zászlót, melyre felekküdték, nem fogják cserbenhagyni.

Kiterjesztették és megszigorították a hadizónát

Katonai cenzura a színházakra és mozikra — Kettős cenzura a lapokra

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A VI. hadtest parancsnoksága tegnap Petala tábornok, hadtestparancsnok és Florescu tábornok, vezérkari főnök aláírásával rendeletet adott ki, amely az ostromállapot törvényeire való hivatkozással a hadizónát kiterjeszti és megszigorítja.

A rendelet szerint hadizóna: Maramaros-, Szilágy-, Ssatmár-, Bihar és Arad vármegyének az a része, amely a lengyel, cseh-szlavok, illetve magyar határ felé esik, továbbá mindazok a területek, amelyek az erről szóló, előbb kiadott rendeletekben benne foglaltattak.

A rendelet ezután kimondja, hogy a hadizónában a közlekedés rendjének megállapítása a helyőrségi parancsnok és a vármegyei prefektus együttes joga. A hadizónába eső városokban az utcánvaló közlekedés reggel négy órától este tíz óráig van megengedve. Mindenkinek, aki a hadizónában tartózkodik, vagy utazik, személyazonosságát bizonyítvánnyal kell rendelkeznie. Az idegen alattvalók tizenkét órán belül jelentkezni tartoznak a csendőrségnél vagy a rendőrségnél. Az összejövetelekre a rendőrség útján a vármegyei prefektus adhat engedélyt.

Akik rémhíreket terjesztenek, pánikot okoznak, államellenes röpiratokat osztogatnak, a kivételes törvények szerint büntetendők.

Uj és fontos intézkedése a rendeletnek az, hogy

a színházakat, mozikat, kabarékat, előadásokat katonai cenzura alá helyezi. A lapokra és a nyomdai termékekre kettős cenzurát rendel el,

amelyek közül az egyik a kinyomatás előtt, a másik a kinyomatás után, illetve a postáraadása előtt történik.

A fegyverviselést a rendelet a katonaságon, csendőrségen, rendőrségen és az állambiztonsági hatóságokon kívül, az eddiginél is szigorúbb feltételekhez köti.

Távíró, telefont és más híradási készülékeket csak a katonai parancsnokság engedélyével szabad bárhol felszerelni és használni. A hadizónában érkező és onnan feladott táviratokat cenzurálják.

A rendelet utolsó pontja a határátlépés megszigorításáról szól.

Az újonnan kiadott rendelettel, amely a 3. számot viseli, az összes előbbi, ctárgyban kiadott rendeletek érvényüket veszítik.

A rendelet tegnap életbe lépett.

Bajorországban győztek a nacionalista pártok

Gróf Lerchenfeld az új bajor miniszterelnök — Az angol kormány a választásokra készül — Litwinow és Csicserin elhagyja a helyét

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Berlin, szeptember 21. Október első napjaiban dönt a népszövetség tanácsa a felsősziléziai problémáról. Az albizottság csaknem teljesen befejezte munkáját. Valószínűleg maga is a régi tervet fogja ajánlani: Storza tervét, amely Felsősziléziát az etnográfiai és gazdasági szempontok figyelembevételével felosztja Németország és Lengyelország között. A főtanács ezzel a kérdéssel többé nem foglalkozik, legközelebbi ülésén, amelyet Londonban terveznek,

kizárólag a keleti kérdéstről fog tárgyalni.

Az angol kormányt különben is az ir-kérdés foglalja le. Annak gyors megoldásától függ, hogy Lloyd George elmehet-e a washingtoni konferenciára, amelyet néhány hét múlva tartanak meg.

Az amerikai kormány már elkészült a washingtoni leszerelési konferencia részletes programjával, amelyet elküldött az összes érdekelt hatalmaknak. Ha az angol-ir tárgyalások kielégítően elintéződnék, Lloyd George maga megy Washingtonba. De lehetséges, hogy az ir-angol konferencia nem hozza meg a megfelelő megoldást, ebben az esetben

az angol kormány kírja a választásokat,

hogy maga az angol nép döntse el a brit birodalomnak ezt az égető problémáját. A választások, — ha azokra sor kerül, — a közeli hetekben lesznek, talán egyidőben a washingtoni konferenciával.

A német közvélemény figyelmét a felsősziléziai kérdéstről elvonja az ország belső krízise. Ma már nemcsak a pártok tusakodnak egymással, nemcsak a kormány helyzetéről, megmaradásáról vagy távozásáról van szó: az egész állami rend, a köztársaság léte forog kockán. A bajorországi események nem állanak izoláltan.

Kiegészítő annak a nagyki-terjedésű nyugtalanulásnak és lázongásnak,

amely végigrazza az egész német birodalmat. Nem Bajorország magánügye, hogy Kahr és kormánya marad-e vagy sem: egész Németország ügye. A reakció, az ellenforradalom nagy erőfeszítései gyötrik az országot: az ellenforradalom, a nacionalista monarchisták első győzelme már meg is történt. Kahr, aki a mérsékletnek és a kiegyenlítődesnek a politikáját csinálta, bukott ember. Bár a német néppárt és a német polgári párt egyöntetűen Kahr jelölése mellé állott, a tegnapi szavazáson a nacionalisták arattak győzelmet és

az új miniszterelnök gróf Lerchenfeld.

aki Darmstadtot képviseli a birodalmi gyűlésen. A német birodalmi kormány befejezett tények előtt áll: Bajorországban monarchista kormány veszi kezébe az államhatalmat.

Oroszország is az erjedés állapotában van. A kormány újabb szabadságjogokat ad: legutóbb felszabadította a könyvtárgalmat és a nyomdákat. Lenin jobbra tolja az egész gazdasági életet, hogy az országba csábitsa a külföldi termelő erőt: az idegen tőkét. A szovjetkormány mai formájában bomlóban van: azok, akik a baloldali politikának exponensei voltak,

kénytelenek kiválni a kormányzástól.

De bukott ember Litwinov és Csicserin is. Csicserin külpolitikája katasztrófális volt az országra: a diplomáciába szintén új szellemet akar belevenni Lenin. Ezt sürgeti az angol kormány is, amely elégedetlen Oroszországgal. Lloyd George éleshangu jegyzéket intézett a szovjetkormányhoz, amelyben felrója, hogy Oroszország megszegi a londoni megállapodásokat és továbbra is folytatja külföldi agitá-

cióját. Azzal fenyegeti meg Oroszországot, ha továbbra is ezt az ellenséges politikát csinálja, Anglia minden segítséget megvon tőle.

Az ország különböző részein tartanak a forrongások. A Balti-flotta legénysége fellázadt, Ukrajnában pedig a parasztek lázongása egyre terjed.

November 28-án ül össze a parlament

Averescu beszéde a minisztertanácsban — Hazahívták a szabadságon levő minisztereket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, szept. 22. Tegnap este minisztertanács volt, amelyen Averescu miniszterelnök hosszabb expozé tartott a belpolitikai helyzetéről, kapcsolatban az ellenzék kormánybuktató akcióival. Kijelentette, hogy a kormány helyzete jó és semmi olyasmi nem történt, amiből az ellenzékre lehetne következtetni. A kormány élvezi annak a két tényezőnek bizalmát, amely egyedül kívánhatna rezsimváltozást: a királyt és az országot. A legutóbbi időszaki választás ezt újból megmutatta.

Késs a választási jog reformja

— Folytatni fogjuk — mondotta ezután a miniszterelnök — munkánkat, anélkül, hogy megijednénk a számtalan kormánybuktató akcióktól és a rágalmaktól. Reformmunkánkat be kell fejeznie és teljessé kell tennünk a törvényhozás terén eddigi működésünkben megállapítottunk. A november 28-án összehívott parlament elé terjesztjük a választói és közigazgatási reformot, valamint a főbb előkészített törvényjavaslatot. Ha az ellenzék nem térne vissza a parlamentbe, a helyzetet kellőképp mérlegelni fogjuk és ennek a problémának megoldására is megteesszük a szükséges lépéseket. Ami az ellenzéknek a kormány ellen intézett támadásait illeti, a kormány megmarad nyugodt, rezervált álláspontján és nem felel a provokációkra. Kormányváltásról szó sem lehet a közeljövőben.

A „Vitorul” szerint azonban Averescu miniszterelnök Argetoianu belügyminiszterhez üzenetet küldött, hogy szakítsa felbe szabadságát és térjen vissza a fővárosba, mert a politikai helyzet ezt úgy kívánja. A lap szerint az összes távollévő minisztereket is hazahívták, mert a kormány fontos elhatározások előtt áll.

A parasztpárttal vagy a liberálisokkal

Az „Adeverul” a gyulafehérvári népgyűlést és bankettet kommentálva, megállapítja, hogy a nemzeti pártban minden egyéb tekintetben teljes az egyetértés, a liberálisokkal való együttműködés szempontjából azonban két aramat van a pártban. Jellemző erre az az incidens, amely a banketten Voicu Nitescu és Vajda Sándor között történt, akik eddig régi politikai fejtársakként mindig együtt küzdöttek. Midőn ugyanis Vajda poharát nem a parasztpártra, az ország legdemokratikusabb pártjára, hanem a liberális párttal való együttműködésre emelte, Voicu Nitescu közbekiáltott: Hol marad a következetesség? Vajda Bismarck szavával válaszolt, hogy csak a barom következetes.

— A francia diákok Turnu-Severinben. Bukarestből jelentik: A francia egyetemi hallgatók és tanárok ma Turnu Severinbe érkeztek. A vendégeket a pályaudvaron a polgármester és a város notabilitásai fogadták. A polgármester beszédében kijelentette, hogy a francia és román nép barátsága sohasem fog megszűnni. Románia örök hátlara van kötözve Franciákkal szemben. A francia egyetemi hallgatók holnap utaznak vissza Bukarestbe.

PIS PUS

(—) Vajjon olyan szimpatikus-e néked is, kedves olvasó Friedrich István, mint az újságíróknak. Nála jobban talán csak D'Annunziót szeretik és becsülik. Ha nem történik semmi Magyarországon, meg lehet irni, mert igaz, hogy Friedrich a háttérben lesben áll és készül a nagy leszámolásra, ha történik valami és semmi hír sincs róla, egész bátran és teljes hitelességgel le lehet nyomtatni, hogy Friedrich az események élére ugrott. Ha köztársasági grümdolás a valószínű, Friedrich elnöklélt, ha hozzák a Habsburgokat vissza, Friedrich vezető kézen fogva őket. Ha forradalom a jó és kelendő cikk, Friedrichnél jobb vezető keresve se találni, ha ellenforradalom kell, nála nagyobb érdemei senkinek nincsenek. Friedrich itt, Friedrich ott, de mikor írhatjuk már, hogy Friedrich — sehol.

*

▷ A népszövetség biztosítani akarja a kisebbségi jogokat. A kisebbségi jogokat már a békeszerződések biztosítják, de a népszövetség biztosítani akarja a kisebbségeket, hogy mindaz, amiről őket a békeszerződések biztosítják, egészen biztos. Vajjon igazán biztos? Ennyi biztosítás után kezd a dolog kérdéses lenni. Ha a békeszerződés biztosítja, miért kell a népszövetségnek biztosítania? És ha a népszövetség biztosítja, mire sztkéségek a békeklausulák biztosítékai? A nemzetiségeknek minden bizonyos jobb lenne egyetlen biztos biztosítás, mint két bizonytalan. A népszövetség például nem bízik a békeklausulákban és úgy akar gondoskodni a kisebbségekről, hogy bizottságokat küldene a különböző országokba, amelyek az esetleges kisebbségi panaszokat megvizsgálják. Ebbe azonban nem mennek bele a kisebbségi országok. Toma Jonecu román megbízott például így érvel a bizottságok ellen: „Teljesen fölösleges ilyen bizottságok kiküldése, mert a panaszok ugyanis valótlanok és nem felelnek meg az igazságnak.” Az érv igen helyes: ha a panaszok hazugok, minek fárastani a népszövetségi bizottság? Igaz, hogy a bizottság azért megy, hogy megtudja, megfelelnek-e az igazságnak a panaszok vagy sem. Ha nem felelnek meg, megtudják, hogy a békebiztosítékok jók, viszont ha arról találnak meggyőződni, hogy nem jók ezek a biztosítékok, esetleg úgy láthatják, hogy a panaszok mégsem valótlanok. Egészen fölösleges tiltakozni a delegátusok ellen: hiszen ha valóban valótlan a panasz, ez csak dicsérete az illető országnak: sose kell szegyelni semilyen bizottságtól.

*

▷ „Görögországnak — így mondja ezt egy athéni távirat — komoly békeszándékai vannak.” Tyű, de megverhettek ezeket a görögöket! Néhány héttel ezelőtt még egész más szándékai voltak Görögországnak. Meg akarta nyerni a háborút. Az athéni táviratok már be is vették Angorát és bejelentették a világnak, hogy a görög hadsereg a maga részéről befejezte a hadjáratot. Jó volt hozatenni: a „maga részéről”, mert váratlanul kitűdött, hogy a törökök részéről nem sikerült befejeznie. Konstantin király is hamar nyilatkozott a bevett Angoráról: „csak addig tartjuk megszállva, míg a hadihelyzet megkívánja.” Itt is kiderült, hogy a nyulpecsénye sem is igazi nyul, de macska és a görögök nem Angorát, de az angoramacskát vették be. Másodszorra nem fogják megkivánni; az egyetlen, amit megkivánnak: a komoly béke és ezt ugylátszik a hadihelyzet is megkívánja. Mert a hadihelyzettel is úgy áll a dolog: sose kielégítő, mert ketten csinálják. Az egyiket mindig kielégítetlenül hagyja. Mi-lyen jó lett volna pedig, ha a törökök nem kontárkodnak bele, nem rontják el az athéni ünnepet és hagyják a hadihelyzetet olyannak, amilyennek Konstantin tábornokai megcsinálták. Beláhatták volna, hogy Konstantin alapjában derék férfiú, ő csak addig marad Angorában, amíg a hadihelyzet, amely tudja, hogy nemcsak angoramacska, de angorakecske is van, megkívánja. De a törökök belekontárkodtak, belevitték a maguk mozlim igazságát az ügybe, amelynél fogva a kecske is megmarad és minthogy a görög vezérkar sietve visszavonult, a káposztafejek is megmenekültek. A hadihelyzet változatlanul jó, mondják Athénben, amiben igazuk is van. A hadihelyzet mindig változatlanul jó. Csak hogy ami azelőtt a görögöknek volt jó, most a törököknek jó. A hadihelyzet csakugyan nem változott, csak a görögök változtak: végre a legkomolyabb békeszándékai vannak.

Terjed a bécsi vasutas-sztrájk

A szakszervezetek proklamálják az általános sztrájkot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, szeptember 12. A kitört vasutas-sztrájk tovább terjed. A sztrájkot a keresztényszocialista munkásság hirdette ki, mely el van keseredve az egyre fokozódó drágaság miatt. A kormány tehetetlensége, mely az áruzsorát nem tudja legyűrni, a végletekig feszítette a kedélyeket. Bécsben több helyen zavargások voltak és az összeütközések során három vasutas súlyosan megsebesült. Ma délután már a többi szakszervezetek is proklamálták a sztrájkot.

Szerda délután óta egyetlen vonat sem indult el a bécsi pályaudvarokról. A Budapest felé induló hajók zsúfolva voltak utasokkal. Valamennyi vasuti vonalon szünetel a forgalom. A munkásság fizetésének ötvenszázalékos felemelését sürgeti s a kormány ezzel szemben háromezer koronás pótlékot hajlandó adni. Késő este nagyon heves összeütközések voltak az északi pályaudvaron, ahol a sztrájkolók meg akarták ostromolni a pályaudvart, mert ennek munkásai nem csatlakoztak a sztrájkhoz.

A vasuti minisztériumban kijelentették, hogy a szociáldemokrata munkások nem akartak sztrájkolni, de a keresztényszocialista-párt vezetői napról napra bujtogatták a munkabeszüntetés mellett. A kormány csak akkor folytatja a tárgyalásokat, ha előbb a sztrájkolók munkába állanak. A sztrájkolók ma a parlament előtt tüntettek.

Budapesti jelentés szerint Bécs felé a személyvonatot elindítják, ez azonban csak Hegyeshalomig, illetve Bruck állomásig fog közlekedni. A párisi-bukaresti expressz tegnap este 11 órakor zavartalanul áthaladt a keleti pályaudvaron. A sztrájk miatt tegnap óta egyetlen vonat sem futott be Bécs felől.

A görög kormány békeközvetítésre kérte fel a szövetségeseket

Az antant feltétele: Gunaris kormányának távoznia kell — Venizelosz a jövő embere

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, szept. 21. A kisázsiai fronton eldőlt a háború sorsa. A görögök döntő győzelmet reméltek, már közvetlenül Angora előtt állottak, amikor a kemalisták ellentámadásán egyszerre összeomlott a görög offenzíva. Az Anatóliából érkező hírek ellentmondóak ugyan, egyet azonban kétségtelenül meg lehet állapítani belőlük: a görögök támadó lendületet megtört. A „Tems” is megállapítja, hogy most már egészen egyremegy, a görögök a Sacari folyó jobb vagy balpartján állanak-e:

tegyverek nem tudják eldönteni a közeli Kelet problémáját.

Maga a görög kormány is, amely hatalmát a háborúra építette, erre a belátásra jutott. Gunarisz kormányának Angorában akarta diktálni a békét. Most azonban már megelégszik azzal is, ha Genfben vagy más neutrális helyen tárgyalhat a béke feltételeiről.

Anglia, Franciaország és Olaszország azonban csak akkor vállalja a közvetítést, ha Athénben új kormány alakul,

amely feladja Gunaris háborús terveit és őszintén akarja a békét. A Gunaris-kormány sorsa: el kell hagynia helyét, hogy olyan kormányt adjon át, amely garanciákat is tud adni arra, hogy békeszándékai komolyak. A mai kormány, amely egzisztenciáját a háborúhoz kötötte szívesen folytatná a háborút, de a görög hadsereg helyzete a fronton teljesen reménytelen. Egyelőre cáfolja a békehíreket, ezzel reméli meghosszabbítani, ha csak rövid időre is, életét. A „Tems” szerint

a jövő embere ismét Venizelosz,

akiben bizik az antant.

Kemal pasa kormánya, bár a török hadsereg újból fölényhez jutott, nem zárkózik el a béke elől. A kormány már összefoglalta békefeltételeit, amelyeket el fog juttatni a szövetséges kormányokhoz. Közben azonban megerősíti hadseregét. Anatóliában elrendelték az általános mozgósítást, amelyet, — ha a béketárgyalások rövidesen meg nem indulnak, — végre is fognak hajtani.

Letartóztatták a pályaudvari őrösek egyik komisszáriusát és egyik detektívjét

— Az Uj Kelet munkatársától —

A kolozsvári ügyészség szerdán délelőtt letartóztatta Nicolán államrőszégi komisszáriust és Octavian Pop detektívét. A feltűnést keltő rendelkezésre az adott okot, hogy Nicolán komisszárius és Pop detektív a büntetőtörvénykönyvbe ütköző súlyos szabálysértést követett el.

Egy héttel ezelőtt, a nagyváradi-tővisi vonaton Faragó Vilmos nagyváradi kereskedőtől ellopták négyezer leit és iratait tartalmazó pénztárcáját és aranyóráját. Faragó Kolozsvár elött vette észre a lopást és mikor a vonat befutott a kolozsvári pályaudvarra, leszállott és jelentést tett a pályaudvari őrsegnél, ahol Nicolán komisszárius és Pop detektív teljesített szolgálatot. Ezek, miután felvettek a panaszt, arra kérték Faragó Vilmost, hogy a nyomozás sikere esetén adjon nekik kezezer leit. Faragót meglepte a kívánság, de beleegyezett. Azután továbbutazott.

Kedden Faragó Vilmos Kolozsvárra érkezett és első dolga az volt, hogy a pályaudvaron, elloptott értékei iránt érdeklődjék. Nicolán komisszárius és Pop detektív, akik ezuttal ismét ügyeletesek voltak, örömmel adták Faragó tudomására, hogy a zsebmetszőt elfogták — de csak az arany órát találták meg nála. Ezt Faragónak azonnal át is adták.

A nyomozás ilyen befejezése gyanús volt a károsult kereskedőnek és ezért jelentést tett az esetről az ügyészségnek. Xantopol ügyész elrendelte a komisszárius és a detektív előállítását, később letartóztatását. A kihallgatásokból valószínűnek látszik, hogy a nyomozás nem úgy fejeződött be, ahogy Faragónak előadták. A kezezer leies kívánság is szabályellenes. Xantopol ügyész most mindkét irányban erőlyes vizsgálatot folytat. Ezekkel az adatokkal egyidejűleg közlik velünk, hogy sem a komisszárius, sem a detektív nem tartozik a szigorú rancához.

Levegőberöpült a badeni anilingyár

Nyolcszáz halott, összeomlott gyártelepek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Méreteiben eddig szinte át sem tekinthető, óriási szerencsétlenség hírének jelenik Ludwigshafenből. A badeni anilingyár, amelynek telepei Oppauban vannak, tegnap reggel félnyolc órakor a laboratóriumban keletkezett tűz folytán felrobbant. A gyár egyike Európa legnagyobb és legismertebb gyártelepeinek. A tűz rögtön keletkezése után a közelben közelben levő raktárhoz ért el, ahol nyolcezer métermázsos robbanóanyag volt felhalmozva. Ennek az óriási mennyiségnek felrobbanása a hatalmas épületeket a levegőbe dobta és azok nagy robajjal leomlott romjaikkal mindent maguk alá temettek. A gyárban éppen a munkások felváltási ideje volt és az ott tartózkodó több mint nyolcszáz munkásból egyetlen ember sem menekült meg.

A robbanás ereje olyan hihetetlen nagy volt, hogy Mannheim városnak külvárosában több ház összeomlott. Itt harminc súlyos és harminc könnyű sebesült az áldozat. Leírhatatlanul rémes látvány volt, amikor véresarcu emberek tömegei menekültek a Rajnahídon keresztül. A szomszédos gyártelepek több épülete is beomlott. A megszállott zónában levő francia katonaságot készenlétbe helyezték, hogy a mentési munkálatoknál esetleg segítségre lehessen.

Óltásra és mentésre azonban eddig gondolni sem lehet. A tűzoltóság a lángtengerben álló gyártelepet meg sem tudta közelíteni. A szencsétlenség híre mindenütt óriási részvétet keltett.

HÍREK

AZ UJ KELET TUDÓSÍTÓI:

Szerkesztőség 977

Kiadóhivatal 844

Zs. N. Sz. 558

Három pap és három héber könyv

Nagyváradi esett meg az a mulatságos dolog, hogy két rabbi és egy plébános egy garatra önti a tudományt, akkor lángszét helyett korpát kap a tudomány. Nem ütköztem hát meg túlságosan, mikor olvastam, hogy lehitványították a héber nyelvet, azt állítván róla, hogy a kultúra közvetítésére alkalmatlan és hogy nem lehet héber nyelven fizikát tanítani. A fizikára vonatkozó állítás a plébános tudományát dicséri, a rabbinusokét csak annyiban, hogy eltűrték.

A héber nyelv, amely a legközönségesebb matematikai fogalomba: az „echod” ba az emberiség legfenségesebb igazságát sűrítette, nem szorul különös védelemre. Mégis cikket írtam erről a kérdéssel, de nem vitkozászképpen, inkább csak azért, hogy a laikus tömeget felvilágosítsam.

De ilyen kérdést nem lehet nyolcra, vagy száz sorral elintézni és még kevésbé lehet ennyivel azokat lecsillamítani, akiket a héber nyelv lebecsényítése nemcsak nemzeti önérzetükben, de tudományos meggyőződésükben is megbántott. Ilyenek pedig sokan vannak az Uj Kelet részéről érte a nagyváradi nyilatkozókat. Garmadában kapom azóta a leveleket. Okos, lelkes és kedves emberek írják nekem, hogy ezt is, azt is lehetett volna annak a két rabbinak odamondogatni. (A plébánosra egy se haragszik.)

Ma aztán már nem is levelet, de csomagot kaptam. Balászfalváról küldte két lelkes hebraista: Ellenbogen Raffael és a leánya: Ellenbogen Sulamit. Három könyv volt a csomagban és két levél, az egyik héber nyelvű, a másik magyar.

A héber szövegei rövid és kemény. Nem a rabbiakat dorgálja, hanem rajtuk csodálkozik: „al aser lo todeu lechoiach et hais haze (chavero sel Horthy je mach semo) ulgalot aruto al panov” — mert hogy nem tudták megfeddeni ezt az embert (Horthy bajtársát) és megmezteleníteni az arcát.

A fiatal hölgy plasztikusabban dolgozza ki magából jorogult méltatlankodását. „Sokkal hathatósabb példával — írja — lehetett volna bebizonyítani a héber nyelvnek a tudományban való hasznavehetőségét, amennyiben van nekünk több héberül írt fizikánk és kémiánk, amelyek a héber nyelv gazdagságát bizonyítják. Mellékelve küldöm Rabinovitz néhány klasszikus művét, természetesen elvárom azoknak pontos visszakiüldését. Nagyon csodálkozom, hogy annak a bizonyos rabbinak nincs tudomása a fenn felszett könyvekről, holott azok — különösen a zsidó tudósok között, nagyon közismertek.”

A levél folytatását már nem közlöm, inkább a bizonyítás anyagát ismertetem.

A három könyv egy szerzőtől való: mélt. Cevi ben harav hagon Meir hakohen Rabinovitz. Kettő kémiával foglalkozik, egy fizikával.

Az első kötet: Chachmat hachemie. A második: Toldot haes vohamajim. A harmadik: Even hasoetet. Mind a három a pétervári zsidó tudós-társaság támogatásával került sajtó alá. „Ubeezrat hagevirim ohavé hachachma” — és a tudománykedvelő mecénások támogatásával. Megnézem: kik támogatták 1876-ban az oroszországi zsidó tudományt. Érdemes ideírni egy pár nevet, mert ha vékonyan is, de ez mégis csak rávilágít az akkori zsidó viszonyokra. Tehát ezek voltak Rabinovitz mecénásai: Báró Günsburg, S. Poliakoff valóságos állami tanácsos, Rosenthal L. kereskedelmi tanácsos, Warschawsky A. kereskedelmi tanácsos, Friedland testvérek, örökös díszpolgárok és még mások.

Ezek az emberek már akkor tudták, hogy kémidi lehet héberül tanítani, sőt tudta ezt az orosz kultuszminiszter is, aki a mű megjelenését engedélyezte és tudta az egyetem is, amely jóváhagyta. (Behasskamat háprofesszoren beuniverzitat sel hakessár jarum hodó be szankt Petersburg).

Lapozgatók a könyvben és a következő kifejezések ötlenek a szemembe: koach hamad-bik vóhameachaz ze base (adhésió) koach hamésiv peuloto leachor (visszaható erő) tenuat hagufim (tömegmozgás); koach hassefugi (elaszticitás); galim orajim (fényhullámok); modad haavir (gásméter); katur hanolad macmo (spontán gásefűlés); chum mekusar (latens hó) dakim min hadakim (atom); keteb zechut (párens).

Valóban lehet kémidi is, matematikát is héberül tanítani és ezt nem csak ez a három könyv bizonyítja, de egy egész könyvtár is és ezt illenék tudni nemcsak Balassfalván, de Nagyvárádon is.

u. p.

— **Miháli miniszter Garoflid miniszterrel jön Kolozsvárra.** Dr. Miháli Tivadar miniszter, az Egységesítő Bizottság elnöke, aki tudvalevőleg Petriny földművelésügyi vezérigazgató társaságában Bukarestbe utazott, hogy ott a földreform végrehajtására vonatkozó különböző instrukciókat vegyen át, szombaton visszaérkezik. A miniszter Garoflid földművelésügyi miniszterrel együtt jön, aki itt nyomban hozzáfog a munkához. Előbb egy-két napig tanulmányozni fogja Petriny reszortjában az erdélyi földbirtokügyet és nyomban kiutazik a vidékre, hogy nagyobb vonásaiban személyesen vezesse a földosztás munkálatait. A földművelésügyi miniszter huzamosabb időt fog tölteni Erdélyben majd a Bánátba utazik és valószínűleg a máramarosi határvidékre is.

— **Sir Herbert Sámuel konferenciája a mohamedánokkal és keresztényekkel.** Jeruzsálemből jelentik: Azon az értekezleten, amelyet Sir Herbert Sámuel, a Palesztinában élő nemzetiségek képviselőivel tanácskozott, a megnyitó alkalmával kijelentette, hogy a zsidóság képviselőit azért nem hívta meg, minthogy már volt alkalma velük az ügyekről tanácskozni. A kormányzó feltette a kérdést, vajjon kívánatosnak tartja-e a konferencia, hogy az általa kidolgozott palesztinai alkotmánytervezetet, amely fölött mostanában Londonban tanácskoznak, itt megbeszélés tárgyává tegyék. A konferencia néhány tagja kijelentette, nem érzi magát illetékesnek arra, hogy az ügyet megvitathassa, annál kevésbé, minthogy nem olyan testület, amely választásokból került ki. A megválasztott delegáció most Londonban tartózkodik. Erre más ügyek tárgyalására tértek át. Megbeszéltek az ottmáni agrárbank felszámolási ügyet és új jelzálog-hitebank felállítását.

— **A romániai németek kongresszusa.** Oszernovicból jelentik: A nagyromániai németek kongresszusán elfogadott határozati javaslat követeli a kisebbségi kérdés mielőbbi megoldását és a kisebbségek bevonását az ország politikai életébe.

— **Uj okmánybélyegek.** Bukarestből jelentik: A hivatalos lap mai száma közli az új bélyegrendeletet. Eszerint új kincstári bélyegeket becsatoltak ki 5, 10, 20, 30, 40 és 50 bapri értékben. A régi bélyegek csak október 1-ig maradnak érvényben. A fennmaradt bélyegeket december 31-ig lehet becserelni a bukaresti bélyegpárnánál. A becserelést bélyegmentes körvonalban kell közvetlenül, vagy pedig az illetékes adóhivatal, esetleg jövedéki hivatal útján kérelmezni.

— **Flesch Ármán főrabbit elfogták a kálvária környékén.** Budapestről jelentik: A béklyékényesség szalame tovább grasszal a felszabadult Beranyában. Flesch Ármán doktort, a mohamedán tudós főpapját letartóztatták, mert a szász Péter, Pál napon felsőbb parancsra, a főbbi feladatok papjával együtt ő is könyörgő mánt mondott a szerb királyért. Majd vizsgálati országban tartják félévig s aztán kiderül ártatlansága.

— **Halállal akarják büntetni Jugoszláviában a valutaspekulánsokat.** Belgrádból jelentik: A pénzügyminisztériumban anket volt a valuta ügyében. Az anketon azt indítványozták, hogy a valutaspekulánsokat és csempészeket halállal büntessék.

— **Megváltozott a bukarest-galaci gyorsvonat menetrendje.** A kolozsvári vasúti üzemeltetéstől kapott értesülésünk szerint, a bukarest-galaci gyorsvonat menetrendje tegnapról kezdve megváltozott. Ezen a vonalon a vonatok ezentúl a következőképpen közlekednek: a 29. számú gyorsvonat Bukarestből indul este 6 órakor, Ploestibe érkezik 7 óra 25 perckor, indul 7 óra 36 perckor és éjjel 1 óra 25 perckor van Galacban. Visszafelé a 30. számú gyorsvonat Galacból indul reggel 5 óra 35 perckor, Ploestiben van 10 óra 48 perckor és déli 12 óra 10 perckor érkezik Bukarestbe. A gyorsvonatoknak csatlakozása van a nagyváradi-bukaresti gyorsvonatokhoz.

— **Közegészségügyi gyűlés.** Tegnap délelőtt közegészségügyi gyűlés volt a város-házban. Ez alkalommal dr. Joan Totoian városi tisztviselő részletes jelentésben ismertette Kolozsvár közegészségügyi állapotát, amely a nyári hónapok alatt teljesen kielégítő volt. Járvány alig fordult elő. A főorvos jelentését a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette.

— **Ma kezdik újra a kémkedési per tárgyalását.** Blanariu százados ügyész betegsége miatt, mint ismeretes, a kémkedési per tárgyalását több napra el kellett halasztani. A katonai büntető perrendtartás értelmében így a per új tárgyalásánál újra kell kezdeni a védők kihallgatását. Az új tárgyalást ma, pénteken reggel 9 órakor kezdik meg a Honvéd-utcai 83-as laktanya emeleti helyiségében. Az új tárgyalásra a hadtestparancsnok új bíróságot delegált, amelynek elnöke azonban továbbra is Popescu ezredes marad. A bíróság többi négy tagja főleg vidéki helyőrségek tisztjei, akik magyarul is tudnak. A tárgyalásra különben hivatalból tizenhárom ügyvédet is kirendeltek, akik a védői tisztelet fogják ellátni.

— **Szerencsétlenség a fogarasi hadgyakorlatokon.** Brassóából jelentik: A fogarasi hadgyakorlatokon egy tank a lejtős hegyi uton felborult és maga alá temette a benne ülő három századosot. A tisztek súlyos sérüléseket szenvedtek, állapotuk életveszélyes.

— **Házasság.** Jéger Rózsika Felőr és David Emil Szamosujvár jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Október 15-ig kell beadni az adóbevallásokat.** A jövedelem és vagyonadó bevallásokat — mint ismeretes — a kormány december elsejéig elhalasztotta. A pénzügyminiszter — írja mai számában az „Argus” — mégis felhívja az adófizetőket, hogy a nyilatkozatokat október 15-éig adják be, mert az adókövetéssel megbízott bizottságok addig befejezik munkálataikat és a nyilatkozatokra nehézségek elkerülése céljából szükség van. Azok, akik a nyilatkozatokat a megjelölt időig nem szolgáltatják be, megtörténhetik, hogy a bizottság magasabb adókat vet ki rájuk és így kénytelenek lesznek a felebezésekkel járó kényelmetlenségeket viselni.

— **Orvosi hír.** Dr. Geist-Reneé orvosnő külföldi utjáról hazatérve rendelését nőbetegek részére Nagyvárádon, Pável-utca 7. szám alatt újra megkezdte.

— **Elfogott aranycsempészek.** A halmi állambiztonsági kirendeltség hétfőn két aranycsempészt fogott el a határon: Steinberger Béla és Weisz Mayer komlósi kereskedőket, akik kocsin aranyat akartak átvinni Romániából Csehszlovákiába. A csendőrök úgy lettek rájuk figyelmesek, hogy a két kereskedő kocsijának előtt a tengelye és a kerülő utról, amelyen keresztül a határon tulra igyekeztek, be kellett hajtaniuk a rendes útvonal mellett fekvő egyik közlegbe. Megmotozásuk alkalmával nagyrészt aranypénzt és ékszereket találtak náluk. Utlevelük nem volt. Bekísérték őket a kolozsvári szigurancára.

— **A munkanélküliek tüntetése Liverpoolban.** Londonból jelentik: A liverpooli munkanélküliek nagy tüntetést rendeztek. Megtámadták a városházat. Összeütközésre került a sor, melyben több százan megsebesültek.

— **Uj rendszer a luxusadó elszámolásánál.** A kolozsvári pénzügyigazgatóság-hoz tegnap rendelet érkezett, amely a luxusadó új elszámolásáról intézkedik. Eszerint az adót ezentúl be fogják számítani az eladott luxuscikkek árába és a fogyasztók erről egyösszegű blokkot fognak kapni. Az elszámolás kétféle nyomtatvánnyal történik: fehér blokkal, amelyet a tulajdonosnak luxuscikket áruló kereskedők és napijegyzékekkel, amelyet a többi üzlet használ. A rendelet tegnap már érvénybe lépett.

— **Lopás.** Mendel Mór Sinkai-utca 2. számú lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy nyolc-tizezer lei értékű árút elloptak tőle. A nyomozást megindították.

— **Előléptetés a rendőrségen.** Polák Jenő detektív a kolozsvári rendőrprefekturán csoportvezető detektívve léptették elő.

— **Podkarpatska Russ új közgazgatási beosztása.** Ungvárról jelentik: A ruszinszkói kormányzóság elkészítette Podkarpatska Russ végleges közigazgatási beosztását. A Kárpátalja községeit és szerint három vármegyébe sorozták be. Ezek Ung, Munkács és Máramaros megyék. A beregi zsupánt teljgsen megszüntetik s ennek járásait: a beresa szászai járást, mezőkászonyi járást és ilosv-járást a munkácsi zsupánsághoz csatolják. Ungmegyének Ungvár, Munkácsnak Munkács-Máramarosnak pedig Nagyszőlős lesz a székhelye. A mostani Munkácsmegyéből a dolhai és ökörmezői járást visszacsatolják Máramaroszhoz, amelyhez Ugocsa megye is tartozni fog. Tekintettel azonban arra, hogy ilyenformán a megye székhelyétől kijelölt Nagyszőlősből Máramaros keleti járásainak községei igen távol esnének, Taraczközön ezeknek a járásoknak a számára zsupáni expozitúrát állítanak föl, amelyhez a nagybocskói, rahói, taraczkői járasok tartoznak. Természetes, hogy Aknaszlatina, mint megyei székhely megszűnik.

— **Karlsbadi porcellánára, Bindskopf préselt üvegáru és cseh táblaüveg** érkezelt nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

Stinnes Angliában

Megvásárolja az angol szénbányák szénhulladékát

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nem telik el hét, hogy Hugo Stinnes, a német nehézipar vezérének neve fel ne mérülne a világsajtóban valamilyen nagy vállalkozással kapcsolatban. Hatalmas érdeklődést váltott Olaszországban, Magyarországon, Romániában és majdnem minden közép-európai államban, tengerre bocsátotta „Boche Stinnes” nevű kereskedelmi hajóját és csak nemrég emlékeztünk meg azokról a tárgyalásokról, amelyeket a cseh fürdőhelyek bérbevétele tárgyában folytatott.

Most Stinnes ott jelent meg, ahol legkevésbé várták és ahol — úgy gondolták — legkisebbek az eshetőségei. Stinnes most Angliában fogott nagyszabású vállalkozásba. A „Daily Express” szenzációs cikk keretében arról számol be, hogy Stinnes fia Londonban tartózkodik és ott a már háboru előtt felmerült nagy perspektívájú német terv megvalósítása tárgyában tárgyal. A terv az összes angol szénbányák hulladékainak felhasználására vonatkozik és pedig olyanformán, hogy abból értékes termékeket állítsanak elő. A tárgyalások várakozáson felül kedvezően folynak és a fiatal Stin-

DR. SINGER DAVID
bucuresti-i ügyvéd irodáját Str. P. Amzei 15. bis sz. alól
Str. Franklin 5. szám alá
(az Atheneul Roman mellett) — helyezte át

APROHÍRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Férjhez adnám izr. válásu, gyermeke en, csinos, művelt sógornőmet, ki jónevű kereskedő özvegye, magasabbrangu magánhivatalnok vagy jobb kereskedőhöz. Sógornőnek jól menő rőtös- és divatru-tizlete, 3 szobás lakás és saját háza van. Gyermeke-telen 40 év körüli uriem-berek teljes címlevelaire válaszolok csak. — Ka-landorok kíméljenek. Meg keresések — „Boldogság” jeligére a kiadóhivatalba, 2596-I

Jó bizonyítványokkal rendelkező szorgal-mas kőv. és papír-kereskedő-segéd, ki a nyomdai munkák fel-vállalásához is ért, okt. 1-ére állást keres. Cím a kiadóhivatalba. 2590-I

Érettségizett tal-mudista tanítói állást be-res falura négy-hat fiu-hoz, kiket polgárra **המשך** ra **התורה** tanítana. Fizetés megjelölésével választ kérek Dá-vid Weisz Szatmár, Str. Decebal 23. számra. Az ünnepekre **מספר** és **מספר** előimádkozást vállalnék. 2591-I

Fahivatalnok a ke-mény faszakmában 15 évi praxissal, román, magyar, német nyelvismerettel állást keres. Szíves megke-resések „Faszakma” jel-igére a kiadóhivatalba ké-retnék.

Keresek egy tamitót, ki képes a II. polgárit gyermekeimmel levizgáztatni és a Talmudot is bírja. Fizetés megegyezés szerint. Cím: Gutfmann Irma, Berettyószéplak. 2591-I

Egy jó szakácsnő és ügyes kiszolgáló-lány kőser étterembe kerestetik. — Wesselényi-utca 10. 2581-I

Rőrszakmában kere-sek gyakornoki állást, ke-reskedelmi érettségivel és kevés gyakorlattal. Ritualis ellátást igénylek. József Ignác, Magyarigen.

Likőrgyártásban, va-lamint a szesz-szakmában jártas nős izr. egyén állást keres. Cím a kiadó-hivatalban. 2538 I

Helybelli vegyészeti gyár cégjegyzője keres lehető-leg különbéjáratu butoro-zott szobát. Ajánlatok Str. Petru Major 8. 2679 I

Eladó mozi! Prima vetítógép oxigénes palac-kokkal, esetleg berendezés is eladó Janovitz Emilnél, Zsibón. 2578-I

120 Hl. I-a boros-kordó 3-600-ig eladó Janovitz Emilnél, Zsibón. 2575-I

A világhírű Kerpel Kézfimozító Kerpel szappan Kerpel Bébészappan Kerpel hímzőpár kapható kicsinyben és nagyban

Rőzsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26 Mátyás kir. tér) — 1256

Spiegel József bor, szeszkereskedelmi és ipari részvénycsúsz. Szatmár (Szatmár).

Olcsó napi áron állandó nagy raktár. Előrendelt urasági borté-telekben és szeszec italokban. 994

A közönség figyelmébe!! Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy ujonnan átalakított műhelyemben módomban van a közön-ség legkényesebb izlésé-nek is eleget tenni. Műhe-lyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri **IZRAEL ALADÁR**

Jeremiás Zsigmond szesz, rum, likőr és cognac gyára Szatmár, Károlyi ház.

Jomkipurra alkalmas 1284
POSZTÓCIPŐK
„**HERCULES**”
cipőüzletbe Str. Regele Ferd. 5
női 22, férfi 25 lei árban kaphatók

„**Melissát**” kérjen, ha finom
cukorkát akar!

Lámpaáru, üborkás- és be-főttes üvegek,
kristályfehér csiszolt üvegáru, demijonok
legelőcsöbba beszerezhetők
Ausländernél Cluj
Piata Mihailu Viteazul 39. sz. alatt
EN-GROS! EN-DETAUL!

Paplan, matrac, ágynemű kész a
és rendelésve legelőcsöbba
Stern-nél Cluj,
Booskay-utca 9. szám szerezhetők be

A valódi
kaucsuk
cipő-
sarok
PALEMA
mindenütt
kipróbált
békeminőségben

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 26.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és waggon-forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — — — Fuvardíjviszterítés és földvilágítási iroda.

Ne feledjék el, hogy a világszerte ismert
Ráth Hermann Triest
אחרונים לולבים ודרסים
cég 40 éves szakismeretével és az אחרונים termelők bizalma folytán még mindig
a legjobb és legmegfelelőbb
אחרונים מוכרים לולבים — גרינע בארדיהקראאר
דרסים גרינע נעוועקלמע
אונד אידן מראקקענע
ונגיא שאליתאני, — פיא
Ráth József máramarosszigeti nagykereskedő utján ab Bukarest
a legelőcsöbba napi árak mellett Felvilágosításokkal készséggel szolgál!
Josef Ráth Hotel Simplon Bucurest

Kisebb gyárhelyiség bérbe esetleg meg-vételre kerestetik. —
Ajánlatok: Str. Petru Major 3, Telefon: 548

Makói vöröshagyma,
fokhagyma, zöldség a legelő-nyösebb waggontelekekben: 2664-I
Weinberger Simon-nál
Temesváron, II., Fő-u. 31. szám szerezhetők be

DOMBRIA
**POSZTÓ-
GYÁR**
készít és elad, vagy mosott gypjuért kicserél valódi „homes pune” elsőrendű úri- és női divatszöveteket Gyári raktár: Rudolf-ut 22

A Temesvári Gyapjulpár rt.
kolozsvári fióküzletében:
Gal. Viktoriei (Kossuth Lajos-u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

MEGÉRKEZTEK:
Reichhold, Flügger & Boecking-féle
*Kocsilakkok
Padlófénymazak
Zománcok
Butorlakkok stb.*
◆◆◆
Beck, Koller & Co. féle
*Korongecsetek
Lakk- és mázoló-ecsetek
Marokecsetek stb.*
◆◆◆
Eredeti német gyártmányu
*Földfestékek
Vegyifestékek
Meister—Lucius f. anilinel*
◆◆◆
Továbbá:
*Peterswaldi Zinkweiss
Hegyikréta, bécsi fehér
Schellack, gyanta stb.*
Segesváry és Társai
festéknagykereskedés

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghöz a páratlan hatáson
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyészeti Gyár
1255 **CLUJ — KOLOZSVAR**

Festék, lack és anyagáru üzlet
Rados M. és Tsa
Cluj, Reg. Ferdinand No. 21.
(volt Wesselényi-utca)

GANZ
Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli be-rendezéseket. Izzólámpák, ivilámpa szénpálcák, sze-relési anyagok és kisebb motorok állandóan rak-táron. — Költségvetése-ket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telef. 408
Ponta Mihailu Vit. Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)
villamosság részvény-társ. részvevőisége: 975-I